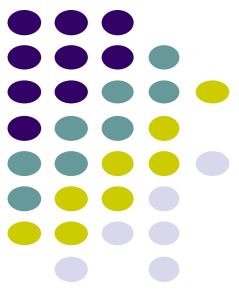

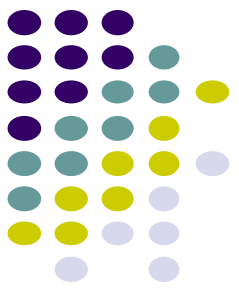
به نام خدا خلاصه پدافند اقتصادی برای دانشجویان مدرس م. پایان
اقتصاد چیست؟

• اقتصاد یا **economy** به تمامی تولیدات و خدمات و همچنین کلیه مبادلات تجاری گفته می شود که همانند یک زنجیر به هم وصل شده اند و بدون هم معنا پیدا نمی کنند. اما اقتصاد دو مفهوم جزئی تر دارد. اقتصاد خرد و اقتصاد کلان.

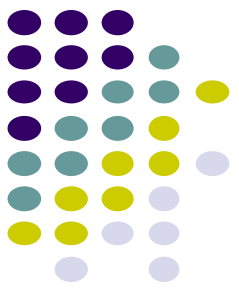
نقش قدرت اقتصادی در امنیت ملی

- در یک جمع بندی لغوی، **امنیت** به معنای اطمینان، آسایش، ایمنی داشتن، بی هراس و بی بیم، بی خوف و در امان بودن است و **امنیت ملی** حفظ قدرت های سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی است که: **قدرت اقتصادی** بستر ساز سایر قدرت های تاثیر گذار، در امنیت ملی محسوب می شود.

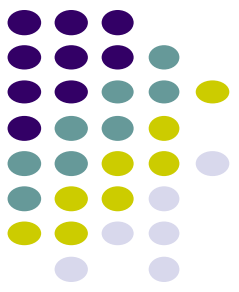
دارایی های اقتصادی

- مالی. تجاری. پولی. سایبری . فناوریانه .
دیپلماتیک . روانی . و کلیه اموال و
حقوقی است که دارای ارزش پولی باشد.

پدافند اقتصادی: (Economic Passive Defence)

- مجموعه اقدامات غیرنظامی که موجب افزایش توانایی آشکارسازی، ارتقاء سطح مصونیت و بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم تأمین با کیفیت و پایدار نیازهای اساسی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدهای اقتصادی دشمن می شود.

جنگ اقتصادی (Economic warfare)

- یک استراتژی اقتصادی است که هدف از اجرای آن :
تضعیف اقتصاد کشور مقابل است.
- در عملیات اقتصادی، **جنگ اقتصادی** می‌تواند :
سیاست اقتصادی باشد که در قالب عملیات پنهانی، عملیات سایبری، عملیات اطلاعاتی، ... قبل یا هنگام جنگ انجام گیرد.

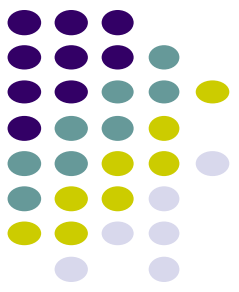
□ آسیب پذیری اقتصادی

قرارگرفتن یک اقتصاد در معرض شوک‌ها و بی‌ثباتی‌های اقتصادی و ،
تأثیرات منفی بر دارایی‌ها و فرآیندهای اقتصادی تعریف می‌شود و اثرات
ثانویه آن، وقفه در کسب و کارها، افزایش فقر و از دست دادن شغل است
و مانع از توسعه اقتصاد می‌شود.

○ جنگ اقتصادی

منازعه و ستیزه‌جویی علیه کشور مقابل، با استفاده از ابزارهای اقتصادی،
با هدف تضعیف قدرت اقتصادی بمنظور براندازی سیاسی آن کشور

مهمترین ابعاد و ابزارهای جنگ اقتصادی دشمن علیه ملت ایران چیست

شامل: پولی، مالی، تجاری، سایبری، فناوریانه، بیولوژیکی، دیپلماتیک و بین المللی، اطلاعاتی و جاسوسی و روانی هستند که بخش های مختلف اقتصاد از جمله:

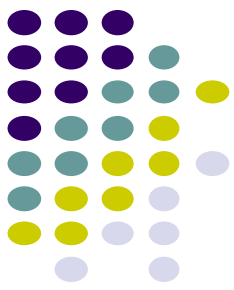
نظام بانکی و ارزی، تجارت خارجی، امنیت غذایی، فروش نفت و ... را هدف گرفته است

اهداف جنگ اقتصادی

جنگ اقتصادی در راستای نیل به اهداف سیاست خارجی کشورها به تعقیب اهداف زیر می‌پردازد.

- ✓ تاثیر بر امنیت ملی
- ✓ کاهش توان مقاومت ملی
- ✓ کاهش توان بازسازی و توسعه ملی
- ✓ کاهش قدرت دولت در اداره مردم
- ✓ کاهش قدرت اقتصادی در پشتیبانی از قدرت دفاعی کشور
- ✓ مدیریت و کنترل بر فرآیندهای اقتصادی کشور
- ✓ تحمیل اراده و خواست دشمن
- ✓ براندازی حکومت

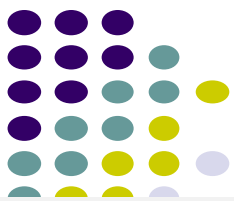
نقش پدافند اقتصادی در خنثی‌سازی جنگ اقتصادی

- پدافند اقتصادی به مجموعه اقدامات غیرنظامی گفته می‌شود که افزایش توانایی آشکارسازی، ارتقاء سطح مصونیت و بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم تأمین با کیفیت و پایدار نیازهای اساسی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدهای اقتصادی را به دنبال دارد. تعریف پدافند اقتصادی نشان‌دهنده آن است که:
- در صورت تحقق کامل اهداف آن: فشار همه‌جانبه و جنگ اقتصادی علیه ملت ایران بطور کامل خنثی خواهد شد.

اهداف کلی پدافند اقتصادی

- 1- کاهش آسیب پذیری های اقتصادی در جامعه
- 2- تسهیل مدیریت هنگام بروز بحران اقتصادی
- 3- استمرار خدمات اقتصادی ضروری برای آحاد جامعه
- 4- افزایش پایداری اقتصاد ملی
- 5- افزایش بازدارندگی در مقابل تحریم و تهدیدات اقتصادی.

تهدیدهای اقتصادی به سه دسته تقسیم می‌شوند:

- - در **نوع اول** از ابزار نظامی علیه زیرساخت‌های اقتصادی کشور هدف استفاده می‌شود. مانند جنگ تحمیلی هشت ساله که کشور مهاجم، زیرساخت‌های اقتصادی مانند پتروشیمی‌ها و سیلوها را ویران می‌کرد.
- **نوع دوم**، جنگ برای سیطره و به دست آوردن منابع اقتصادی کشور دیگر. مانند جنگ خلیج فارس که به جنگ نفت معروف است یا سیاستی که امریکا در امریکای جنوبی دنبال می‌کند تا بر منابع نفتی آن‌ها خیمه زند.
- **نوع سوم**، جنگ با استفاده از ابزارهای اقتصادی مانند تحریم و نهادهای بین‌المللی علیه منافع اقتصادی کشورهای دیگر

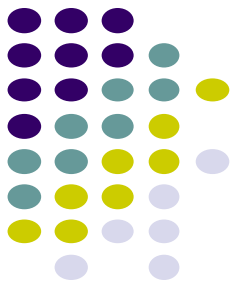
برخی تهدیدها:

- 1- **با منشأ داخلی:** فرهنگ اقتصادی ناصحیح 2- بی‌اعتمادی مردم به دولت
- 3- بی‌ثباتی سیاسی 4- فساد اقتصادی
- 5- زیرساخت‌های اقتصادی نادرست 6- اقتصاد تک محصولی

با منشأ خارجی:

- 1- وابستگی به اقتصاد یک کشور غیرخودی
- 2- تحریم‌های اقتصادی
- 3- تهدید منطقه ای و جهانی
- 4- سرمایه‌های خارجی
- 5- ریسک بین‌المللی (به احتمال بوجود آمدن آسیب از یک خطر معین ریسک می‌گویند).

انواع تهدیدهای اقتصادی با رویکرد پدافند غیرعامل

- **نوع اول** اینکه درتهدید از ابزار نظامی علیه زیرساخت‌های اقتصادی کشور استفاده می‌کنند.
- **نوع دوم** ، جنگ برای به دست‌آوردن منابع اقتصادی است،
- **نوع سوم** جنگ با ابزارهای اقتصادی علیه منافع اقتصادی کشورها است. یعنی این‌ها بدون اینکه از ابزار نظامی استفاده کنند، با استفاده از از ابزارهای اقتصادی که در اختیار دارند - مانند تحریم‌ها، نهادهای بین‌المللی، شورای امنیت، آژانس انرژی هسته‌ای یا ...

● اقتصاد مقاومتی

- **اقتصاد مقاومتی:** الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی و دارای ارکان عدالت‌بنیان، مردم‌محور، دانش‌بنیان و فرهنگ جهادی» است که اهدافی همچون:

- توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدزا، استفاده از ظرفیت‌ها در وضعیت تحریم، مقاوم‌سازی پایه‌های اقتصاد، رونق اقتصادی و حل مشکلات مردم، مقابله با جنگ اقتصادی و تحقق آرمان‌های مرتبط در اصول قانون اساسی، برطرف کردن شکنندگی اقتصاد در دنبال می‌کند. پدافند غیرعامل و اقتصاد مقاومتی، در بسیاری از موارد بدنبال هدف مشترک هستند ولی:

پدافند غیرعامل بیشتر مختص اقدامات بازدارنده در مورد تهدیدات نظامی است
اقتصاد مقاومتی بیشتر مختص شرایط تهدیدات اقتصادی است

اقتصاد مقاومتی

● رهبر معظم انقلاب «اقتصاد مقاومتی» را روشی برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی علیه ایران می‌داند.

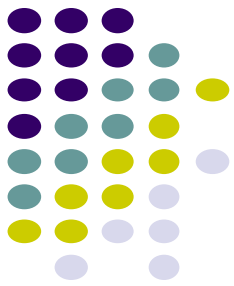
● بر اساس این سیاست‌های ۲۴ ماده‌ای:

1. افزایش تولید کالاهای اساسی که از طریق واردات تامین می‌شد
2. ایجاد ذخایر راهبردی برای امنیت غذا و دارو
3. افزایش سالانه سهم درآمدهای نفتی به صندوق توسعه ملی برای کاهش وابستگی به نفت
4. انتخاب مشتریان راهبردی و تنوع دادن به روش‌های فروش، مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش فراورده‌های نفتی
5. نظام قیمت‌گذاری در کشور شفاف و روش‌های نظارت بر بازار به روز شود
6. کاهش هزینه‌های عمومی کشور از طریق «منطقی‌سازی اندازه دولت»، حذف دستگاه‌های موازی یا غیرضروری
7. افزایش صادرات کالا، به ویژه صادرات کالاهای «دانش بنیان»
8. دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه

ارکان اقتصاد مقاومتی از نگاه مقام معظم رهبری

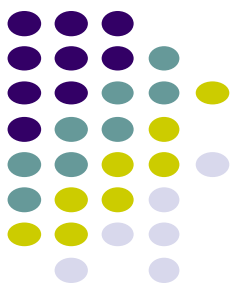
1. مردمی کردن اقتصاد
2. حمایت از تولید ملی
3. مدیریت منابع ارزی
4. مدیریت مصرف
5. اقتصاد دانش بنیان
6. کاهش وابستگی به نفت
7. حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از سیاست های خلق الساعه
8. اقتصاد کارآفرینی

به نظر شما تاب‌آوری و مصون‌سازی زیرساخت‌های حیاتی کشور چه تاثیری در شکست راهبرد فشار حداکثری علیه اقتصاد کشور دارد؟

- برخی از زیرساخت‌های حیاتی کشور، که در حوزه های: انرژی، حمل و نقل، نظام بانکی قرار دارند کارکرد اقتصادی داشته و در صورتی که نقاط آسیب‌پذیر و تهدیدزای آنها شناسایی شده و با برنامه‌ریزی دقیق و جامع نسبت به تاب‌آوری و مصون‌سازی آنها اقدام گردد، شاهد بی‌تاثیری و یا کم‌تاثیری تهدید و تحریم خواهیم شد.

از منظر پدافند اقتصادی شاخص‌های یک توسعه اقتصادی پایدار و پویا چیست؟

- ۱- در برابر فشار و تکانه‌های اقتصادی مقاوم باشد.
- ۲- از قدرت بازدارندگی در برابر فشارهای اقتصادی برخوردار باشد
- ۳- بتواند نیازهای اساسی را با کیفیت و به‌صورت پایدار تامین کند.
- ۴- توانمندی در رصد، پایش، تشخیص و هشدار تهدیدات اقتصادی را دارا باشد.

چه مواردی نقاط ضعف اقتصادی محسوب می شوند؟

۱. وابستگی کشور به کالاهای حیاتی و استراتژیک خارجی •
۲. وابستگی به دانش و فناوری کشورهای غربی •
۳. اتکا و وابسته شدن به ساختارهای متمرکز بین المللی و جهانی •
۴. وابسته شدن درآمد کشور به صادرات نفت •
۵. فقدان مهندسی در تعاملات اقتصادی •
۶. آسیب های درونی سیستم های اقتصادی •

برخی از مهمترین راهکارها و راهبردهای کلان در دفاع اقتصادی

ایجاد سامانه جامع، به روز و شفاف تخصیص و انتقال ارز
ایجاد سامانه ذخایر راهبردی کالاهای اساسی و با توجه به
تأمین کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت
افزایش صادرات غیر نفتی با ارزش افزوده بالا با تأکید بر
تقویت توان رقابتی تولیدات داخلی

نکته های ضروری در پدافند اقتصادی

- **1- توجه به اصل 44 قانون اساسی**
نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.
بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آب رسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند این ها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.
بخش تعاونی شامل شرکت ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می شود.
بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می شود که مکمل فعالیت های اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می کند

2- تصحیح سیاست‌های بازرگانی:

• با داغ شدن بحث مدیریت واردات برای تقویت بخش تولید داخل و جلوگیری از خروج ارز از کشور، هر روز شاهد انتشار فهرست‌هایی بلند از کالاهایی هستیم که نهادها و دستگاه‌های مختلف این کالاها را به عنوان واردات غیرضرور تلقی می‌کنند و ورودشان را به کشور صحیح نمی‌دانند. این جریان در حالی با حجم بالایی ادامه دارد که هنوز مشخص نیست مبنای قرار گرفتن کالاهای متعدد در فهرست ممنوع‌الورودها با چه نگرشی و بر مبنای چه الگویی است و آیا پیامدها و آثار ممنوعیت ورود این کالاها به داخل کشور کاملاً سنجیده شده است یا خیر؟ لذا با وجود ضرورت ادامه جلوگیری از ورود کالاهای غیرضرور به کشور، تدوین الگویی شفاف و مناسب برای این کار الزامی باشد.

ادامه

• 3- اتخاذ سیاست‌های پولی و ارزی متناسب:

• در مدیریت ذخایر و منابع ارزی کشور نیازهای اساسی و خرید اقلام ضروری بعنوان یک امر حیاتی در محیط اقتصاد کشور است بی‌تردید اتخاذ سیاست‌های پولی و ارزی غیرمتناسب و ناهماهنگ با سایر اجزای راهبرد اقتصاد مقاومتی از این محور، پاشنه آشیلی می‌سازد که دستاوردها و نتایج مثبت گفتمان را به کلی تحت‌الشعاع خود قرار دهد، از این رو تدوین برنامه‌های همساز با راهبرد اتخاذ شده در حوزه پولی و ارزی با توجه به اولویت‌ها، از ضروری‌ترین اقداماتی است که باید هرچه سریع‌تر صورت گیرد.

• 4. مدیریت واردات؛

• 5. توزیع عادلانه‌ی یارانه‌ها با ارزیابی دقیقی از مرحله‌ی اول هدفمند شدن یارانه‌ها

ادامه

- 5. توزیع عادلانه‌ی یارانه‌ها با ارزیابی دقیقی از مرحله‌ی اول هدفمند شدن یارانه‌ها
- 6. مدیریت مصرف
- 7. تدوین راهبردهای مقابله با تحریم نفت (خنثی‌سازی و دور زدن تحریم‌های هوشمند و فلج کننده؛)
- 8. محوریت تولید ملی؛
- اولویت بخشی به توسعه بخش کشاورزی و تولید اقلام راهبردی با بهره‌برداری از زمینه‌ها، منابع و سرمایه‌های داخلی در استراتژی تولید ملی امری است ضروری، زیرا که کارکرد تحریم‌ها و تهدیدهای اقتصادی به گونه‌ای است که ریسک سرمایه‌گذاری و تولید را افزایش داده، فرآیند تولید را با اختلال مواجه می‌نماید.
- 9. رشد اقتصادی
- 10. رفع چالش‌های اشتغال (ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری)؛
- 11. کاهش تورم؛

ادامه

- 12. قانون مداری و تکیه بر برنامه‌های اقتصادی.
- 13. رفع چالش بودجه ای
- جهت‌گیری کلان بودجه‌ای سال کل کشور باید مبتنی بر اصولی همچون شفافیت منابع درآمدی از جمله درآمد حاصل از نفت، مالیات‌ها، تعیین نرخ مطلوب دلار و نفت در تبدیل درآمدهای ارزی به ریالی، میزان رشد بودجه‌های عمرانی، درجه‌ی وابستگی به درآمدهای نفتی و ... باشد.
- 14. اهتمام به حل چالش نوسان قیمت مسکن
- 15. توجه عملی به جایگاه و دست برتر علم
- 16. تقویت الزامات تحقق حرکت عظیم اقتصادی
- الف) روحیه جهادی:
- ب) معنویت و پیشرفت اقتصادی: تدین جامعه،
- ج) پرهیز از حاشیه سازی: .

جنگ های هیبریدی یا ترکیبی

جنگ نظامی

جنگ اقتصادی
مالی

جنگ انرژی

بیوتروریسم
(تراریخته ها)

جنگ روانی

جنگ سایبری

جنگ آب و
محیط زیست

- ترکیبی از جنگهای مختلف است و در محیطی از هرج و مرج رشد می کند.
- جنگ هیبریدی، سلامت اقتصادی و مالی کشور را نشانه گرفته و امنیت ملی را به خطر می اندازد.
- جنگ هیبریدی زمانی که با ناکارآمدی های داخلی در حوزه مدیریت اقتصادی ترکیب شود، پیامدهای طولانی مدت و غیر قابل جبرانی خواهد داشت.

سوئیفت SWIFT

Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication

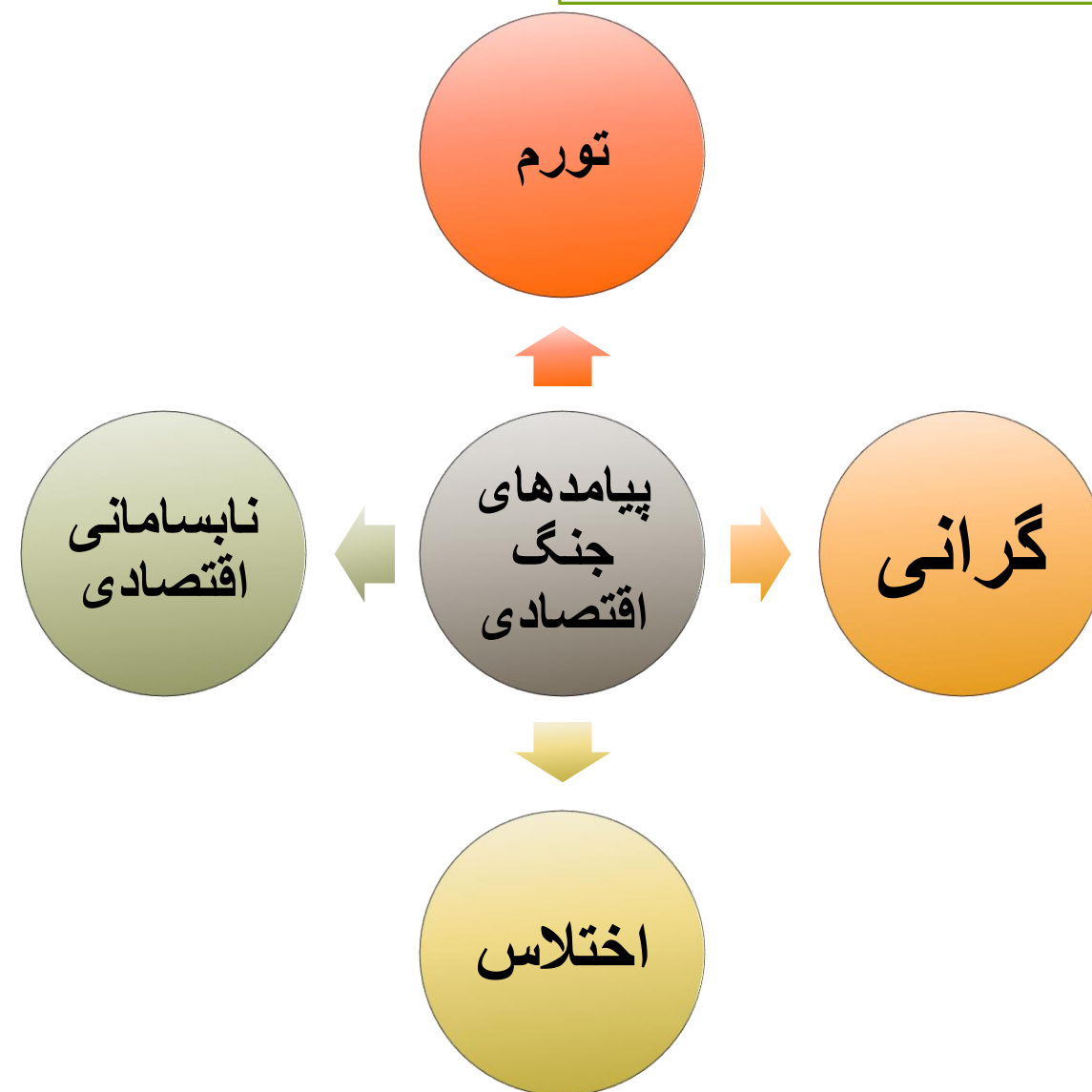
انجمن ارتباطات بین بانکی و مالی جهانی

یک شبکه الکترونیکی که تبادل اطلاعات و پیامهای مالی بین بانکها و موسسات مالی سراسر دنیا را ممکن میسازد که می‌توان انتقال وجه‌های بین‌المللی را رصد کرد و از آن جلوگیری به عمل آورد و یک ابزار قدرتمندی برای تحریم بانکی به حساب آورد.

Financial Action Task Force FATF

● گروه ویژه اقدام مالی به اختصار اف‌ای‌تی‌اف (FATF)

یک سازمان بین‌دولتی است که در سال ۱۹۸۹ میلادی با ابتکار گروه هفت با نگرش به سیاست‌های توسعه برای مبارزه با پول‌شویی بنیاد شده است این سازمان در سال ۲۰۰۱ به کارزار مبارزه با تأمین مالی تروریسم پیوست. هدف از تشکیل این گروه بررسی هزینه و بودجه کشوری در حوزه های مختلف از جمله حوزه نظامی می باشد که میتواند با هدف جاسوسی مالی اطلاعاتی نیز انجام گیرد.

مصادیق بحران اقتصادی

1. تحریم
2. ارز (دلار)
3. نظام بانکی
4. تولید و صنعت
5. تجارت

1. تبادلات ارزی

2. تحریم

3. وابستگی

4. شرکتهای فراملیتی

5. نفوذ و جاسوسی

6. حملات سایبری

7. ریسکها و جنگها

ابزارهای جنگ اقتصادی

- ابزارهای پولی، مالی و تجاری
- ابزار سایبری
- ابزارهای فناوریانه
- ابزارهای بیولوژیکی
- ابزارهای دیپلماتیک و بین‌المللی
- ابزارهای اطلاعاتی و جاسوسی
- ابزارهای روانی
- و ...

ابزارهای دیپلماتیک و بین‌المللی جنگ اقتصادی

- استفاده از دیپلماسی تشویق و تنبیه
- وادار سازی نهادهای بین‌المللی
- تحریم‌های سرمایه‌گذاری
-

ابزارهای اطلاعاتی و جاسوسی جنگ اقتصادی

- شناسایی آسیب پذیری ها

- استفاده از ستون پنجم

- جهت دهی به اطلاعات

-